

Redelijke melkprijs in 2005

Sinds 2003 berekent de NeVeM op basis van melkafrekeningen de voorschotprijs van geitenmelk van acht afnemers. Dit is begonnen op het moment van een prijscrisis. Deze crisis is ondertussen achter de rug en de prijs heeft zich aardig hersteld, maar is nog niet weer op het niveau waar die geweest is. De berekende melkprijs over 2005 bedraagt 39,00 Euro per 100 kg, maar een kleine positieve correctie is nog mogelijk als er nog marktconform nabetaald gaat worden. Ten opzicht van 2004 is dit een prijsverbetering van ruim 3 Euro per 100 kg.

Het standaardbedrijf

De NeVeM-melkpreisvergelijking is gebaseerd op een standaardbedrijf, dat per jaar 400.000 kg melk levert. De verdeling van de melkhoeveelheid en de gehalten over de maanden is terug te vinden in tabel 1. De verdeling van de melk is gebaseerd op een gemiddelde landelijke aanvoer, de gehalten per maand zijn gebaseerd op de aangeleverde informatie voor de voorschotprijs geitenmelk.

De opbouw van de melkprijs

De verwerkers hanteren allemaal een eigen opbouw van de melkprijs. De basis is in alle gevallen een uitbetaling op de geleverde kilogrammen vet en eiwit. Een tweetal inzamelaars berekent een negatief bedrag per kg melk (transportkosten). Bij een aantal verwerkers wordt vet en eiwit gelijk gewaardeerd, de andere verwerkers betalen meer uit voor het eiwit. Ook hanteert een deel van de verwerkers een kwantumtoeslag, dus zoveel te meer je levert zoveel te meer toeslag krijg je.

Om de productie van geitenmelk in de winter te stimuleren, worden er bij vijf verwerkers wintertoeslagen en zomerkortingen gegeven. Als een belangrijk middel om het aanbod door het jaar te sturen, wordt het systeem van wintertoeslag en zomerkorting gezien. Opgemerkt moet worden dat Amalthea over het hele jaar en Bettinehoeve over de tweede helft van het jaar de bedragen achteraf verrekenen, dus eerst het melkgeld zonder korting en toeslag uitbetalen.

Alle coöperaties en twee particuliere verwerkers (Heijkoop en Hoodammer) keren een voorschotprijs uit met de mogelijkheid van een nabetaling.

De uitbetaling

In tabel 2 staat per afnemer wat er aan het standaardbedrijf zou zijn uitbetaald. Alle prijzen zijn exclusief BTW. Hoodammer en Heijkoop geven aan een marktconforme prijs uit te willen betalen. Deze marktconforme is gebaseerd op de uitbetaling van de andere inzamelaars en wordt berekend als een rekenkundig gemiddelde bij Hoodammer en een gewogen gemiddelde bij Heijkoop. Het is dus mogelijk dat er bij deze afnemers nog een verrekening gaat volgen.

In tabel 2 is onder het bruto melkgeld meegerekend de uitbetaling voor kilogrammen vet en eiwit, uitbetaling en eventueel per kg melk. Verder zijn er bedragen opgevoerd voor de kwantumtoeslagen, winter/zomermelk en voor de vaste inhouding (kosten kwaliteitsonderzoek, administratie en dergelijke).

Onder incidenteel zijn vermeld de nabetalingen zoals die tijdens of na het kalenderjaar zijn gedaan.

De verrekening van de seizoensturing bij Amalthea en de Bettinehoeve is in dit overzicht al meegenomen. Bij Amalthea is de ledenschuld meegerekend als melkgeld; voor het standaardbedrijf betreft dit 3640 Euro.

Seizoensturing

Een geitenhouder met veel wintermelk zal gebaat zijn bij een coöperatie die wintermelk hoger waardeert. Het NeVeM-standaardbedrijf komt er bij dergelijke afnemers minder goed af. Alleen bij de BGNN schiet er nog iets over. Voor de gemiddelde leverancier van Amalthea, Bettinehoeve, Heijkoop en De Jong zal, doordat er in verhouding meer wintermelk wordt geleverd dan het standaardbedrijf, er ongeveer 'budgetneutraal' uit springen. In tabel 3 zijn de afnemers op volgorde gezet, zowel rekening met de uitbetaling van winter- en zomermelk en zonder winter- en zomermelk. In dat laatste geval gaan we er dus vanuit dat de gemiddelde leverancier over het jaar gerekend evenveel toeslag als korting krijgt.

Een onderneming met meer wintermelk zal echter meer uit moeten kunnen betalen, omdat de productie meer gelijk loopt met de afzet. Door een betere melkprijs wordt dan ook de geitenhouder beloont voor zijn inspanning voor de wintermelk-productie. Deze trend is echter niet zichtbaar.

De hoogste prijs

Net als vorig jaar wist de BGNN de hoogste melkprijs te realiseren. Deze kleine coöperatie heeft baat bij de goede kaasprijs in de markt en heeft weinig overheadkosten. De verschillen onderling blijven opmerkelijk, de volgorde is echter wel aan jaarlijkse schommelingen onderhevig. Hierdoor is het moeilijk om oorzaken voor deze verschillen aan te wijzen, maar het type afzetmarkt en de verscheidenheid in afzetmarkt zal zowel de hoogte als de stabiliteit van de melkprijs beïnvloeden.

Erik Schuiling

Tabel 1. De melkproductie op het standaardbedrijf, onderverdeeld per maand

maand	Verdeling melk	kg melk	%vet	%eiwit
januari	4.8 %	19200	4.64	3.70
februari	5.8 %	23200	4.85	3.76
maart	6.8 %	27200	4.56	3.51
april	8.2 %	32800	4.28	3.34
mei	9.7 %	38800	4.00	3.23
juni	10.5 %	42000	3.87	3.19
juli	10.9 %	43600	3.79	3.17
augustus	10.5 %	42000	3.82	3.22
september	9.6 %	38400	3.91	3.30
oktober	8.8 %	35200	4.14	3.49
november	8.0 %	32000	4.40	3.57
december	6.4 %	25600	4.61	3.75
totaal	100%	400000	4.16	3.39

Tabel 2. Melkgeldopbrengst en gemiddelde melkprijs per afnemer van geitenmelk (incl. nabetalingen)

	Amalthea	BGNN	CBM	Bettine- hoeve	Van Dijk	Heijkoop	Hooi- dammer	De Jong
melkgeld (m+v+e)	159078	162829	157447	153984	152105	158551	147217	157523
kwantumtoeslag	0	0	0	1367	317	1620	3639	1945
winter/zomer	-5485	-696	0	-1222	0	-2467	2642	-30
incidenteel	5009	5680	2924	0	0	0	2812	0
vaste kosten + PZ	-4624	-3910	-2710	-2495	-310	-1978	-1350	-1399
Totaal opbrengst	153979	163903	157661	151634	152112	155726	154960	158040
Per 100 kg melk	38.49	40.98	39.42	37.91	38.03	38.93	38.74	39.51